

KANTELU OIKEUSKANSLERILLE

*Tämä kantelu koskee ympäristöministeriön laintulkintaa, jonka perusteella se ohjeistaa lupaviranomaista (Varsinais-Suomen ELY-keskus) valkoposkihanhen (*Branta leucopsis*) ja merimetson (*Phalacrocorax carbo sinensis*) aiheuttamien vakavien vahinkojen ehkäisemiseksi myönnettävien poikkeuslupien myöntämisessä.*

Kantelu koskee erityisesti perustuslaissa turvattujen omaisuuden suojan ja elinkeinovapauden kunnioittamista edellä mainittua poikkeuslupajärjestelmää koskevassa ympäristöministeriön ja lupaviranomaisen laintulkinnassa ja muussa toiminnassa.

***

Ovatko Suomen perustuslaissa jokaiselle turvatut omaisuuden suoja sekä elinkeinovapaus alisteisia luonnonsuojelulaille tarkasteltaessa vakavaa vahinkoa aiheuttavien lintulajien valkoposkihanhi (*Branta leucopsis*) ja merimetso (*Phalacrocorax carbo sinensis*) suojelema?

Usein omaisuuden suoja, elinkeinovapaus sekä edellytykset elinkeinon harjoittamiselle kulkevat käsi kädessä. Näin on muun muassa mittavien valkoposkihanhilaumojen aiheuttamien peltotuhojen kohdalla.

Onko luonnonsuojelulain noudattaminen merimetson kohdalla jopa lintudirektiivin 9 artiklan 1. kohdan vastainen ja alistaa Suomen perustuslain erityislainsäädännölle alisteiseksi?

Oikeuttaako perustuslain ympäristövastuuseen liittyvä PeL 20 § karkottamaan valkoposkihanhet kaupunkien puisto- ja ranta-alueilta?

Omistajan käyttöoikeus ja määräamisvalta on määritelty Finlex-palvelun Lainkirjoittajan oppaassa (<http://lainkirjoittaja.finlex.fi/4-perusoikeudet/4-2/#>) seuraavasti: ”Omaisuudensuoja sisältää paitsi omistajalle lähtökohtaisesti kuuluvan vallan hallita, käyttää ja hyödyntää omaisuuttaan haluamallaan tavalla, myös vallan määrätä siitä. Jos omistusoikeuteen kuuluvia oikeuksia vähennetään tai rajoitetaan, puututaan samalla omaisuudensuojaan, vaikka omistusoikeuden kohteena oleva esine sinänsä säilyisikin koskemattomana haltijallaan.”

Voidaanko siis katsoa viranomaisen omalla toimimattomuudellaan rajanneen omistajan oikeutta hyödyntää omaisuuttaan haluamallaan tavalla ja pienentäneen valtaa määrätä omaisuudestaan tilanteessa, jossa merimetsot aiheuttavat kiinteistön arvon laskun saaristossa tai rannikkokalastaja menettää mahdollisuuden elinkeinonsa harjoittamiseen? Voidaanko katsoa samoin tapahtuneen myös valkoposkihanhen viljelijöille aiheuttamien satovahinkojen kohdalla?

Onko poikkeuslupahakemusten käsittelyssä viranomaisen toistuvasti jättänyt huomiotta perustuslain omaisuuden suojan?

Katsomme, että kunnallisveroa maksavien kuntalaisten virkistysalueiden (puistojen nurmet ja uimarannat) käyttömahdollisuudet estyvät valkoposkihanhiensa takia. Sen lisäksi valkoposkihanhiensa aiheuttaa hygieniangelmia ja vaaraa ihmisten terveydelle (esim. salmonella) mittavien ulostemäärien takia. Haitat eivät ole vähäisiä eikä ulosteiden sotkema ympäristöä voida pitää terveellisenä.

Samoin ongelmallista on ammattikalastajien kalasaaliiden heikkeneminen selvästi ylitiheän merimetsopopulaation takia. Merkittävät pyydystuhot heikentävät ammatinharjoittamisen mielekkyyttä ja näin myös vapautta. Tätä kautta ongelmat näyttävät liittyvän perustuslain omaisuuden suojaan ja ympäristön perusoikeuteen, kun otetaan huomioon yhden lajin liiallinen dominointi suhteessa luonnon tasapainoon. Näissäkin tapauksissa perustuslaki näyttää alisteiselle verrattuna erityislainsäädäntöön.

Poikkeuslupamenettely on täysin suomalaisten viranomaisten vallassa. Lintudirektiivin 9 artikla ei sitä estä.

Onko näiden lintujen aiheuttamien vahinkojen torjumiseksi oikeutettua soveltaa rikoslain (39/1889) 4 luvun 5 §:ä, vai kumoaako luonnonsuojelulaki tämän?

Liite 1. Lintujen taustatiedot ja niiden määrittely EU lintudirektiivissä

Liite 2. Lupaviranomaisen epä johdon mukainen tulkinta ammutun linnun haltuunotosta ja hyödyntämisestä. Lintudirektiivin mahdollistaa haltuunoton ja hyödyntämisen.

Liite 2.1 Merimetson vaikutus ahvenkantaan (Luke)

Liite 3. Muuta kanteluun liittyvää

Helsingissä 24.9.2020

Jari Myllykoski vas.

Markku Eestilä kok.